

Jak se mění vesnice

MF Dnes – Moravskoslezský, 24. 7. 2019

Obce zažívají střet životních stylů

Stovky nových domků stojí ve vesnicích Moravskoslezského kraje, kam za posledních dvacet let přesídlily tisíce lidí z měst. Mají větší nároky na infrastrukturu, služby a jiný životní styl, který se ne vždy shoduje se zaběhnutými zvyky starousedlíků.

„Nejrychleji rostoucí obcí v kraji jsou sice Horní Bludovice na Karvinsku, kde mezi roky 2009 až 2018 přibýlo 431 lidí, přičemž od roku 2000 to dělá téměř 900 obyvatel, ale jinak populačně stoupají především vesnice v blízkosti velkých měst. Nejpatrnější je to v okrese Frýdek-Místek a Opava,“ uvádí Ondřej Slach z Katedry sociální geografie a regionálního rozvoje Ostravské univerzity.

Na Frýdecko-Místecku se od roku 2009 do roku 2018 silně rozrostl Sviadnov, a to o 463 lidí, a Čeladná o 439. Na Novojičínsku se do Trojanovic přistěhovalo 372 obyvatel a do Starého Jičína 301. Za delší období vzrostl například počet obyvatel ztelně i ve dvou dalších obcích na Frýdecko-Místecku. V Malenovicích z 274 v roce 1991 postupně na 768, ve Pstruží z 631 na 1 010.

„Řada obyvatel si nicméně nemění trvalé bydliště. Třeba kvůli školám, takže reálně využívají infrastrukturu vesnice, ale oficiálně žijí jinde, což je pak i otázka rozdělování komunálních daní. Podíl nelze přesně určit, podle odhadů je takových lidí skoro 30 procent, a to je hodně,“ zmiňuje Slach.

Nová architektura krajiny

Podle něj se změna na vesnicích dotýká hlavně změny zemědělské půdy na zastavenou plochu, což se promítá například do snižování absorpční kapacity půdy. „Taktéž se mění urbanistická struktura a architektura krajiny, z níž postupně mizí typická zástavba. Nahrazují ji spíše unifikované rodinné domky. Za zmínku určitě stojí i stále se zvyšující nároky na technickou a sociální infrastrukturu přistěhovalých,“ vypočítává Slach.

Místostarosta Sviadnova Adam Folvarčný si nárůst lidí v obci chválí. „Rozhodně máme v kase více peněz z daně z nemovitostí. Přistěhovala se spousta mladých lidí z měst, tím pádem jsou plné školky, školy. Je pravda, že bariéra mezi místními a novými obyvateli se stírá pomaleji, protože domky se stavěly spíše na okrajích obce a nejsou tedy v tak úzkém kontaktu. Sbližují se ale na obecních akcích, jichž se přistěhovalí rádi účastní. Možná proto, že bydlí opodál, k žádným třecím plochám nedochází,“ líčí Folvarčný.

Podobně se vyjadřuje bývalý starosta Bystřice na Frýdecko-Místecku Ladislav Olšar, za jehož působení se do obce stěhovali lidé ve velkém. „Díky novousedlíkům dostala populační křivka stoupající charakter, školy jsou plné, daňové příjmy vyšší.“

Starostka Horních Bludovic Petra Ficková zase říká, že obec má hodně rozptýlenou zástavbu, takže se s přílivem nových obyvatel zároveň nijak zvlášť nezahustila. „I když máme díky nim vyšší rozpočet, stouply i náklady za odpady, za údržbu, takže se o nějakém velkém obohacení obecní kasy mluvit nedá,“ konstatuje Ficková.

Hlavní problém? Kohout

Ve vesnicích tu a tam vznikají mezi původními obyvateli a těmi nově přistěhovanými i rozpory. Podle odborníků panují spíše v obcích poblíž velkých měst. „Nejintenzivnější spory se objevují v nahlížení na rozhodování obecních politiků či na směřování vesnice. Ale myslím si, že mnohdy právě noví obyvatelé stojí za oživením tradic, i když se už jedná o kulturní pojetí,“ líčí Slach s tím, že k upevnění sociálních vazeb pomáhá, když je obec vybavená službami, dobrou školou a nějakým vyžitím, aby noví obyvatelé za vším nejezdili mimo ni.

Lidé utíkající z města za tichem také třeba často zjistí, že vesnice není tichá a občas i nevoní. Sekačky, pily, traktory i zvířata dělají hluk. „Pro dobré sousedské vztahy jsem začal na noc zavírat kohouta a pouštím ho až později ráno. Nový souseď se zlobil, že ho budí,“ poznamená Josef Blokeš z Píště na Opavsku. „Řekl bych, jak slýchám od lidí, že právě ranní kokrhání patří k asi nejčastějším stížnostem novousedlíků. Stačí si však zvyknout.“

Svoji zkušenost přidává i Ondřej Sekanina z Českého Těšína. „Kamarád si koupil na vesnici dřevěnici. Ze všeho nejdříve nechal pokácet letitou lípu vedle stavení. Nelíbilo se mu, že musí hrabat listí a že ptáci kálí pod strom. Jenže se mu začala tlačit voda do domu. Předkové věděli, proč lípu sadí, její kořeny vodu stahovaly. Pak se rozčiloval, že musí zjistit, komu patří krávy opodál na louce, protože má doma moc much. Radil jsem mu, ať se vrátí do města, že se na vesnici nehodí.“

Podle ženy z Ropice na Frýdecko- -Místecku se některé vesnice přes nové obyvatele přiblížily stylem života městu. „Po dlažbách za vysokými honosnými ploty pobíhají rotvajleři, pitbulové, velké vydlážděné plochy kolem domů se denně zametají, a běda, když tam spadne list ze sousedova stromu. Kdysi bývalo dobrým zvykem prohodit pár slovíček se sousedy a plot kolem zahrady byl jen proto, aby neutíkali králíci,“ vzpomíná.

Olišar neshody komentuje s nadhledem: „Ano, někteří místní na vesnicích mluví o novousedlících jako o naplaveninách z měst. Chovají se však přistěhovalí v obci nevhodně? A chovají se všichni starousedlíci vhodně? Je to vždy jen o charakteru. Rozdíl mezi lidmi, kteří se v obci narodili, nebo se do ní přistěhovali, moc nevidím. Někdy bývají noví i aktivnější.“

Začal jsem na noc zavírat kohouta. Nový souseď se zlobil, že ho budí. Populační křivka má stoupající charakter, školy jsou plné, daňové příjmy vyšší.

Zdroj: <https://media.monitora.cz/pdf-preview/2576/64863873-e4fe503debffa63e7ec6/>